

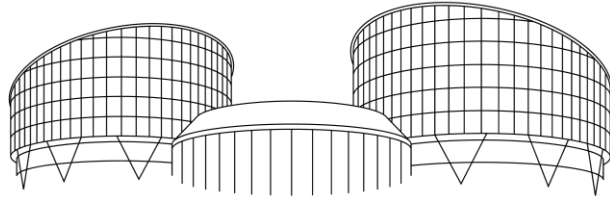

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava 2013. Ovaj prevod je nastao uz podršku Fiducijarnog fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Tekst prevoda ne obavezuje Sud. Za sve dodatne informacije pročitajte ceo tekst obaveštenja o autorskom pravu na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVO ODELJENJE

PREDMET ZOLOTAS protiv GRČKE (Br. 2)

(Predstavka br. 66610/09)

PRESUDA
[Odlomci]

STRAZBUR

29. januar 2013.

PRESUDA JE PRAVOSNAŽNA

29/04/2013

*Ova presuda je postala pravosnažna u skladu sa članom 44 stav § 2 Konvencije.
Moguće su redaktorske izmene.*

U predmetu Zolotas protiv Grčke(br. 2),

Evropski sud za ljudska prava (prvo odeljenje), postupajući u veću sastavljenom kako sledi :

Izabel Bero-Lefevr (Isabelle Berro-Lefèvre), *predsednica*,
Elizabet Stajner (Elisabeth Steiner),
Hanlar Hadžijev (Khanlar Hajiyev),
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Džulija Lafrank (Julia Laffranque),
Linos-Aleksandr Sicilijanós (Linos-Alexandre Sicilianos),
Erik Moz (Erik Møse), *sudije*,

i Andre Vampak (André Wampach), *pomoćnik sekretara odeljenja* ,
Posle većanja na zatvorenoj sednici 8. januara 2013,
Izriče sledeću presudu usvojenu toga dana :

POSTUPAK

1. Predmet je formiran na osnovu predstavke (br. 66610/09) protiv Republike Grčke čiji se jedan državljanin, G. Anastazios (Anastasios) Zolotas (« podnosilac predstavke »), obratio Sudu 7. decembra 2009, na osnovu člana 34 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (« Konvencija »).

2. Grčku vladu (« Vlada ») zastupali su izaslanici njenog agenta, Gđa F. Dedusi (Dedoussi), proceniteljka pri Državnom pravnom savetu, i Gđa Z. Hadžipavlu (Hadjipavlou), revizorka pri Državnom pravnom savetu.

3. Podnosilac predstavke je posebno tvrdio da je došlo do povrede prava zagarantovanog članom 1 Prvog protokola Konvencije.

4. Predstavka je 31. avgusta 2011. godine dostavljena Vladi. U skladu sa članom 29 § 1 Konvencije koji to omogućava, takođe je odlučeno da će se veće istovremeno izjasniti o prihvatljivosti i o suštini predmeta.

ČINJENIČNO STANJE

5. Podnosilac predstavke, rođen 1924. godine, preminuo je 27. februara 2011. godine, za vreme trajanja postupka pred Sudom. Negov sin, g. Panajotis Zolotas (Panayotis Zolotas) izrazio je želju da preuzme sudski spor.

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

6. 11. jula 1974, podnosilac predstavke, u to vreme aktivni advokat, otvorio je bankovni račun u Generalnoj banci Grčke, na koji je uplatio sumu od 660 000 drahmi (1 936,90 evra (EUR)). Od početka drugog polugodišta 1981. do 2003. godine nije imao nikakvih transakcija po tom računu (podizanje ili ulaganje novca, ili upisivanje kamate u knjižicu koja je predviđena za tu svrhu). Zbog ozbiljnih zdravstvenih problema koji su njega i njegovu suprugu doveli u stanje nemoći, bio je primoran na višegodišnji boravak u inostranstvu. 6. februara 2003, zatražio je od banke da ga obavesti o stanju na računu. Banka mu je odgovorila da su sva njegova prava u vezi sa pomenutim računom zastarela, s obzirom da po njegovom računu nije bilo nikakvih promena počevši od drugog polugodišta 1981. godine. Takođe ga je obavestila da u svojoj glavnoj knjizi ažurno vodi ličnu karticu podnosioca predstavke, i da su u nju upisivane kamate po njegovom računu.

7. 3. juna 2003, podnosilac predstavke podnosi zahtev za pokretanje parničnog postupka protiv banke. Traži sumu koju je deponovao u banku, sa pripadajućim kamatama, tj. ukupno 30 550,74 EUR. Prvostepeni sud u Atini presudom br. 1481/2005 od 21. aprila 2005 odbacuje tužbu, smatrajući da je došlo do zastarelosti prava podnosioca predstavke pošto je istekao dvadesetogodišnji rok zastarevanja predviđen za prava koja proističu iz sporazuma o nepravom depozitu (*anomali parakatathiki*), u smislu člana 830 Građanskog zakonika (donji paragrafi 18 -19). Konkretno, sud je rekao :

« (...) [Podnosilac predstavke] se poziva na član 1 Prvog protokola sačinjenog u Parizu 20. marta 1952, o zaštiti imovine, koji se ne može primeniti u ovom slučaju, s obzirom da zastarelost, kao institucija domaćeg prava, odnosi prevagu nad njim. Ova zastarelost [predviđena članom 247 Građanskog zakonika] nezavisna je od činjenice da, u skladu sa članom 3 dekreta br. 1195/1942, novčani depoziti u nacionalnim bankama i pripadajuće kamate pravosnažno postaju imovina države kada ih njihovi vlasnici ne potražuju, tokom dvadeset godina za depozit i pet godina za kamate (...). »

8. Podnosilac predstavke ulaže žalbu na pomenutu presudu. Poziva se na relevantne odredbe domaćeg prava i na član 1, Prvog protokola Konvencije. Tvrdi je da je došlo do zastoja zastarevanja zbog više sile ili prekida zastarevanja u skladu sa odredbama člana 260 Građanskog zakonika, s obzirom da je banka ažurirala njegov dosije na svakih šest meseci upisujući u njega pripadajuće kamate.

9. Presudom br. 2452/2006 od 6. aprila 2006, Apelacioni sud u Atini odbacuje žalbu, smatrajući da je primena dvadesetogodišnjeg zastarevanja na ugovore o nepravom depozitu opravdana ciljem od javnog interesa : likvidiranjem, u interesu zajednice (*koinoniki oikonomia*), pravnih odnosa stvorenih u tako dalekoj prošlosti da je njihovo postojanje postalo neizvesno. Činjenica da je banka nastavila da uplaćuje kamate na račun

podnosioca predstavke ne predstavlja, prema Apelacionom sudu, čin priznavanja prava podnosioca predstavke koji bi mogao da predstavlja prekid dvadesetogodišnjeg zastarevanja. U slučaju bankarskih depozita, do prekida pomenutih rokova može doći samo novim činom deponovanja ili povlačenja depozita, novčanim transferom ili deponovanjem kamata. Apelacioni sud se, između ostalog, pozvao na dekret br. 1195/1942, kojim se predviđa da novčane sume uložene na bankovne račune na kojima nema nikakvih aktivnosti tokom dvadeset godina po isteku pomenutog roka postaju vlasništvo države.

10. Apelacioni sud je takođe odbacio prigovor podnosioca predstavke prema kojem je navodno došlo do zastoja zastarevanja usled više sile (njegovih i bolesti njegove supruge). Apelacioni sud je zaključio da u ovom predmetu nije bilo slučaja više sile s obzirom da nije bilo kontinuiteta u tim bolestima tokom celog trajanja zastarevanja, a posebno tokom njegovih poslednjih šest meseci, tako da podnosilac predstavke nije bio sprečen da sam ili posredstvom nekog zastupnika podigne deponovanu sumu i pripadajuće kamate.

11. Podnosilac predstavke se potom obratio Kasacionom sudu. Pozvao se na član 1 Prvog protokola Konvencije.

12. Kasacioni sud, 12. januara 2009, odbacuje žalbu kao neosnovanu sa obrazloženjem da primenom pomenutog zakonodavstva nije povređeno pravo podnosioca predstavke na zaštitu imovine u smislu člana 1 Prvog protokola (presuda br. 50/2009). Konkretno, Kasacioni sud smatra :

« (...) s obzirom da je prethodno pomenuta zastarelost, kao i svaka zastarelost, nametnuta javnim interesom, koji nalaže regulisanje odnosa proisteklih iz prošlosti koji su s toga postali neizvesni, i diktirana interesom zajednice, sporne odredbe nisu protivne [Prvom protokolu]. »

13. Ta presuda je razmatrana i potvrđena 9. juna 2009. godine.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

14. Član 3 zakonskog dekreta br. 1195/1942 « o zastarelosti bankovnih depozita i ostalih vrednosti i potraživanja u korist države » glasi :

Zastarelost depozita i kamata u korist države

« Novčani depoziti u nacionalnim bankama sa pripadajućim kamatama (...) pravosnažno postaju vlasništvo države kada ih vlasnik računa ne potražuje ili kada nisu predmet promena po tom računu tokom perioda od dvadeset godina računajući od momenta kada su postali raspoloživi i, što se tiče kamata, tokom perioda od pet godina računajući od momenta njihovog dospeća. »

15. Zakonski dekret br. 1195/1942 je ratifikovan aktom br. 315 Saveta ministara od 30. maja 1946. i ostaje na snazi i po usvajanju Građanskog zakonika.

16. Na osnovu odredbi tog zakonskog dekreta, umesto da zastarelost određenih potraživanja i prava, bude u korist dužnika kao što je slučaj po redovnom pravu, odvija se u korist države. Pored depozita pri bankama i kreditnim ustanovama, ta potraživanja i prava obuhvataju i depozite proistekle iz kapitala i renti menica i hartija od vrednosti koje postoje pri bankama i deoničarskim društvima.

(...)

18. Relevantne odredbe Građanskog zakonika glase :

Član 247

Zastarelost prava

« Pravo da se od drugoga zahteva neko činjenje ili uzdržavanje od istog (pravâ) podleže zastarevanju. »

Član 249

Dvadesetogodišnje zastarevanje

« Prava zastarevaju za dvadeset godina ako ne postoji drugačija odredba. »

(...)

Član 260

Prekid - Priznanje

« Zastarevanje se prekida priznanjem pravâ, na bilo koji način, od strane osobe kojoj pripada njihovo ispunjenje (obveznik). »

(...)

Član 830

Nepravi depozit

« Depozit određene sume novca ili druge zamenjive stvari, u slučaju sumnje, smatraće se zajmom ukoliko je depozitar ovlašćen da se njom služi. Ipak, u slučaju sumnje će se, u pogledu vremena i mesta povraćaja, primenjivati odredbe koje se odnose na depozit.(...)»

19. Izrazom « nepravi depozit », označava se depozit, pošto su se strane sporazumele, novca ili drugih zamenjivih stvari u svrhu čuvanja od strane druge strane kada je ova ovlašćena da njima raspolaže. Prema doktrini i

dobro uspostavljenoj sudskoj praksi, novčani depozit u nekoj banci sa uobičajenom kamatnom stopom i sa mogućnošću podizanja novca u svakom trenutku poprima karakter sporazuma o nepravom depozitu.

20. Prema odredbama člana 260 Građanskog zakonika, zastarevanje se prekida kada obveznik na bilo koji način prizna odnosno pravo. Opšte je prihvaćeno da je za priznanje dovoljan čin ili ponašanje koji jasno ukazuju da dužnik priznaje svoju obavezu kao i pravo poverioca. Takvo priznanje može se očitovati delimičnom otplatom duga, plaćanjem kamate, davanjem obezbeđenja ili zahtevom za odobravanje roka ili zahtevom za oproštaj dugovanja (Georgiadis-Stathopoulos, *Code civil (Građanski zakonik) Tumačenje po članovima*, str. 461).

21. Za prekid zastarevanja priznanjem dužnika (član 260 Građanskog zakonika) potrebno je da priznanje bude poslato i dostavljeno poveriocu (presuda br. 1178/1976 Kasacionog suda, *Nomiko Vima* 25/710). Prosta činjenica zavođenja dugovanja u glavnu knjigu od strane dužnika ne predstavlja priznanje prava u smislu člana 260 i ne može prekinuti zastarevanje (presuda br. 924/1977 Kasacionog suda, *Nomiko Vima* 26/726).

22. Što se tiče zastarevanja prava vlasnika računa u odnosu na taj račun, prihvata se da se zastarevanje prekida svakim novim depozitom ili povlačenjem sredstava ili bilo kojim činom koji dovodi do promena na računu. Zastarevanje se ne prekida kamatama po tom računu, čak i kada se pretvaraju u kapital, kao ni ažuriranjem ličnog dosijea vlasnika računa koje se obavlja šestomesečno (presude br. 739/2004 i br. 50/2009 Kasacionog suda).

(...)

24. Primenjujući istu logiku, Kasacioni sud je ocenio da banka nema obavezu obaveštavanja zainteresovanog lica pre isteka roka zastarevanja. Pošto mu banka izdaje bankovnu knjižicu, njegova je obaveza da je ažurira, s obzirom da je ta knjižica dokaz o iznosu depozita na njegovom računu i o postojanju promena na tom računu (presude Kasacionog suda br. 432/1990 i br. 1623/1995).

PRAVO

I. OPŠTA NAPOMENA

25. Kao prvo, Sud mora odlučiti da li g. Panajotis Zolotas ima pravo da preuzme predstavku koju je prvobitno podneo njen podnosilac, preminuo u februaru 2011. godine.

26. Sud podseća da je u više slučajeva u kojima je podnosilac predstavke preminuo tokom trajanja postupka uzeo u obzir volju da se postupak nastavi koju su izrazili bilo naslednici bilo bliski srodnici (videti, npr. *Deweer protiv Belgije*, 27. februar 1980, §§ 37-38, serija A br. 35 ; *X protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 5. novembar 1981, § 32, serija A br. 46 ; *Vocaturu protiv Italije*, 24. maj 1991, § 2, serija A br. 206-C ; *G. protiv Italije*, 27. februar 1992, § 2, serija A br. 228-F ; *Pandolfelli i Palumbo protiv Italije*, 27. februar 1992, § 2, serija A br. 231-B ; *X protiv Francuske*, 31. mart 1992, § 26, serija A br. 234-C ; *Raimondo protiv Italije*, 22. februar 1994, § 2, serija A br. 281-A ; *Malhous protiv Republike Češke (dec.)* [GC], br. 33071/96, CEDH 2000-XII, i, *a contrario*, *Scherer protiv Švajcarske*, 25. mart 1994, §§ 31-32, serija A br. 287).

27. Sud, u ovom slučaju, primećuje da je g. Panajotis Zolotas sin podnosioca predstavke i njegov naslednik *ab intestat* i *par indivis*, kao i da je pravo zagarantovano članom 1 Prvog protokola prvenstveno prenosivo. G. Panajotis Zolotas ima dakle legitimni interes koji mu daje pravnu kvalifikaciju za žalbu u ime svog preminulog oca.

II. O NAVODNOJ POVREDI ČLANA 1 PRVOG PROTOKOLA KONVENCIJE

28. Podnosilac predstavke se žalio da su domaći parnični sudovi, pozivajući se na rok zastarevanja od dvadeset godina predviđen Građanskim zakonikom kao i zakonskim dekretom br. 1195/1942, smatrali da su njegova potraživanja od banke u kojoj je imao račun zastarela i da je saldo njegovog računa pripao državi, kao krajnjem korisniku neaktivnih bankovnih računa. On tvrdi da postoji kršenje člana 1 Prvog protokola, koji glasi :

« Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni. »
(...)

B. O suštini

1. Argumentacije stranaka

a) Vlada

30. Vlada ističe da je osnovni cilj zakonskog dekreta br. 1195/1942 da služi opštem interesu tako što bi se sprečilo da banke, deoničarska društva i ostala pravna lica prisvoje novčane sume koje odgovaraju kapitalu i rentama koje su proizvele menice i hartije od vrednosti, usled nekativnosti njihovih vlasnika, koja je veoma često rezultat činjenice da su isti preminuli bez naslednika ili da su odustali od svojih potraživanja.

31. Prava podnosioca predstavke navodno potpadaju pod zastarevanje predviđeno opštim odredbama Građanskog zakonika, koje su navodno važeće uporedo sa odredbama zakonskog dekreta i nezavisno od njih. Zakonski dekret je navodno različit od članova 247 i sledećih Građanskog zakonika u tome što zastarelo potraživanje navodno pripada državi a ne banci u kojoj je neaktivni račun bio otvoren. Primena odredaba zakonskog dekreta u slučaju podnosioca predstavke navodno ne bi imala nikakvog posebnog uticaja na zastarelost jer kako navodi Vlada njegovo pravo bi u svakom slučaju bilo zastarelo i na osnovu samog Građanskog zakonika, sa razlikom samo utoliko što bi korisnik u tom slučaju bila banka, a ne država.

32. Banka navodno ne bi imala obavezu da upozori podnosioca predstavke pre isteka roka zastarevanja. Budući da mu je banka uručila bankovnu knjižicu njegova je dužnost da je ažurira, s obzirom da ta knjižica predstavlja dokaz o iznosu depozita na njegovom računu kao i o postojanju promena na njemu (presuda Kasacionog suda br. 432/1990 i br. 1623/1995 – gornji paragraf 24).

33. Iz toga navodno proističe da ažuriranje bankovnog izvoda podnosioca predstavke koje banka vrši šestomesečno, tako što upisuje kamate po tom računu, ne povlači prekid roka zastarevanja, jer se taj dokument ne šalje podnosiocu predstavke niti on dolazi u njegov posed, budući da se radi o običnoj aktualizaciji bančinih podataka, što navodno predstavlja interne bančine procedure. Navodno se taj dokument na stavlja na uvid podnosiocu predstavke, jer nije on došao da obavi neku transakciju ili da mu se u bankovnu knjižicu upišu promene do kojih je došlo na njegovom računu.

34. Pored ostalog, Vlada zamera podnosiocu predstavke što nije pokazao ni minimum revnosti. Najzad, domaći sudovi su navodno odbacili osnov više sile na koji se poziva podnosilac predstavke u svojoj argumentaciji prema kojem bi postojao zastoje zastarevanja zbog njegovih i bolesti njegove supruge.

b) Podnosilac predstavke

35. Podnosilac predstavke tvrdi da je, kada je otvarao račun u duhu ugovorne slobode, imao nameru da zaključi ugovor o doživotnoj renti. Uticaj zastarevanja, pošto je bilo očigledno da javni poredak nije bio ugrožen, po njemu uopšte nije bio kompatibilan sa načelima savesnosti, dobrih običaja i sinalagmatičke prakse. Pored toga, kapitalizacija depozita putem akumulacije kamata po njemu ne može podlegati zastarevanju u meri u kojoj, banka, tim putem, indirektno, ali izvesno priznaje njegova prava. Pored ostalog, kapitalizacija kamata bi navodno predstavljala uzrok zastoja zastarevanja.

36. Podnosilac predstavke ističe da je banka navodno bila dužna da ga informiše o potencijalnoj opasnosti da izgubi novac kao i da je država bila dužna da od momenta zastarelosti sačuva sredstva tokom nekog minimalnog razumnog roka u cilju zaštite njegove imovine odnosno imovine njegovog pravnog sledbenika. Podnosilac predstavke se poziva na primer francuskog, italijanskog i nemačkog zakonodavstva kojim se predviđa takvo informisanje.

37. Podnosilac predstavke tvrdi da je činjenica da nije bilo nikakvih promena na njegovom računu tokom roka zastarevanja uzrokovana višom silom, naročito u periodu od poslednjeg polugodišta tog roka (1994.) do dana (6. februar 2003.) kada je banci uputio zahtev da ga obavesti o stanju na računu.

38. Najzad, podnosilac predstavke tvrdi da zakonski dekret br. 1195/1942 nikada nije ratifikovan i da nema snagu važećeg pravnog akta. Smatra da je porazno da jedna demokratska zemlja kao što je Grčka primenjuje zakon koji datira iz epohe kada je bila pod okupacijom nacističke Nemačke i da na prećutan način konfiskuje sredstva nekog pojedinca. Po njemu, ne može se kao osnov navesti javni interes na štetu privatnog interesa koji postoji u ovom slučaju, u odsustvu zakona koji bi predviđao naknadu štete od gubitka imovine zainteresovanim licima.

2. Ocena Suda**a) Podsećanje na primenljiva načela**

39. Sud podseća da član 1 Prvog protokola, čija je osnovna svrha da zaštiti pojedinca od svake štete koju mu može naneti država u smislu poštovanja njegove imovine, može uključivati i pozitivne obligacije za državu uvođenja određenih mera za zaštitu prava na imovinu, posebno tamo gde postoji direktna veza između mera koje podnosilac predstavke može legitimno očekivati od vlasti i njegovog efektivnog uživanja svoje imovine (*Öneryıldız protiv Turske* [GC], br. 48939/99, § 134, CEDH 2004-XII, *Păduraru protiv Rumunije*, br. 63252/00, § 88, CEDH 2005-XII, *Broniowski protiv Poljske* [GC], br. 31443/96, § 143, CEDH 2004-V, i

Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 96, CEDH 2002-VII). Čak i u okviru horizontalnih odnosa može biti takvih načela javnog interesa koja mogu dovesti do nametanja određenih obaveza državi. Tako u (već navedenoj, § 143) presudi *Broniowski*, Sud kaže da pozitivne obligacije koje proističu iz člana 1 Prvog protokola mogu za državu podrazumevati uvođenje određenih mera kojima bi se zaštitilo pravo na imovinu. Samim tim, takva načela od opšteg interesa koja mogu nametnuti određene obaveze državi mogu imati uticaja čak i u okviru horizontalnih odnosa (*Kotov protiv Rusije* [GC], br. 54522/00, § 109, 3. april 2012).

40. Granicu između pozitivnih i negativnih obligacija države po osnovu člana 1 Prvog protokola nije moguće precizno definisati, ali primenljivi principi su ipak uporedivi. Ako se slučaj analizira iz ugla pozitivnih obligacija države ili iz ugla mešanja javnih vlasti koje treba opravdati, kriterijumi koje treba primeniti ne razlikuju su po svojoj suštini. Bilo da se radi o ugrožavanju poštovanja imovine ili o odsustvu dejstvovanja u oba slučaja se mora očuvati pravična ravnoteža između zahteva od opšteg interesa za zajednicu i imperativa zaštite osnovnih prava pojedinca (videti između ostalih presudu *Sporrong et Lönnroth protiv Švedske*, 23. septembar 1982, § 69, serija A br. 52, i već navedenu presudu *Kotov*, § 110).

41. Sud takođe tvrdi da u određenim okolnostima član 1 Prvog protokola nalaže « određene mere za zaštitu prava na imovinu (...), čak i u slučaju kada se radi o sporu između fizičkih i pravnih lica » (već navedena presuda *Sovtransavto Holding*, § 96). Ovo načelo se naveliko primenjuje u kontekstu izvršnih postupaka protiv privatnih dužnika (*Fouklev protiv Ukrajine*, br. 71186/01, §§ 89-91, 7. jun 2005 ; *Kesyan protiv Rusije*, br. 36496/02, §§ 79-80, 19. oktobar 2006 ; takođe videti *Kin-Stib i Majkić protiv Srbije*, br. 12312/05, § 84, 20. april 2010, *Marčić i ostali protiv Srbije*, br. 17556/05, § 56, 30 oktobar 2007, i, *mutatis mutandis*, *Matheus protiv Francuske*, br. 62740/00, §§ 68 i sledeći, 31. mart 2005).

42. Da bi ocenio da li je država postupila u skladu sa članom 1 Prvog protokola, Sud mora globalno proučiti različite suprotstavljene interese, ne zaboravljajući da je cilj Konvencije zaštita « konkretnih i delotvornih » prava. On mora proniknuti iza prividnog i sagledati stvarno stanje stvari u spornoj situaciji. Ta ocena suda može se odnositi ne samo na primenljive modalitete obeštećenja – ako se situacija može svrstati pod lišenje imovine – već i na ponašanje stranaka, uključujući i sredstva koja je država upotrebila kao i njihovu primenu. U tom smislu, treba istaći da neizvesnost – kako zakonodavne tako i upravne prirode ili koja je vezana za praksu koju vlasti primenjuju- jeste faktor koji treba uzeti u obzir prilikom ocenjivanja postupka države. Naime, kada je u igri neko pitanje od opšteg interesa, javne vlasti su dužne da reaguju u razumnom roku, konkretno i sa najvećom mogućom koherentnošću (*Tunnel Report Limited protiv Francuske*, br. 27940/07, § 39, 18. novembar 2010).

43. Sud pored ostalog podseća na svoju praksu prema kojoj sama činjenica da zahtevi podnosioca predstavke podležu zastarevanju ne predstavlja nikakav problem iz ugla Konvencije. Institut zastarelosti je zajedničko obeležje pravnih sistema država ugovornica i služi da bi se garantovala pravna sigurnost određivanjem rokova žalbi i sprečila nepravda do koje bi moglo doći kada bi sudovi mogli da budu pozvani da presuđuju o događajima koji su se zbili u dalekoj prošlosti (*J.A. Pye (Oksford) Ltd i J.A. Pye (Oksford) Land Ltd protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 44302/02, § 68, CEDH 2007-III ; *Stubbings i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 22. oktobar 1996, § 51, *Zbornik presuda i odluka (Recueil des arrêts et décisions)* 1996-IV).

44. Najzad, Sud ističe da je pojam « od javnog značaja » pomenut u drugoj rečenici prvog stava člana 1 Prvog protokola širok po svojoj prirodi. Domaće vlasti su u principu u boljoj poziciji od međunarodnih sudija da odrede šta predstavlja « javni značaj ». Smatrajući normalnim da zakonodavac raspolaže velikom širinom za sprovođenje ekonomske i socijalne politike, Sud poštuje načine na koje on vidi imperativne « od javnog značaja » osim kada se njegova procena pokaže očigledno neosnovanom. Što se tiče pomoćnih rešenja – njihovo eventualno postojanje ne čini samo po sebi neosnovanim dato zakonodavstvo. Sve dok zakonodavac ne pređe granicu svoje slobodne procene, Sud nije pozvan da kaže da li je on odabrao najbolji način rešavanja problema ili je trebalo da svoju vlast vrši drugačije (*J.A. Pye (Oksford) Ltd protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 44302/02, §§ 43-45, 15. novembar 2005).

b) Primena na konkretan slučaj

45. U ovom predmetu, Sud prvenstveno ističe da kada je podnosilac predstavke 6. feburara 2003. došao u svoju banku da se raspita o stanju na svom računu, saznaje da su, pošto na njemu nije bilo nikakvih promena od drugog polugodišta 1981, sva prava koja bi mogao imati u vezi sa njim zastarela. Iz odluka domaćih sudova proizlazi da je otvorivši račun, podnosilac predstavke sa bankom sklopio sporazum koji, prema ustaljenoj sudskoj praksi i doktrini u Grčkoj, predstavlja sporazum o nepravom depozitu (član 830 Građanskog zakonika). Prava podnosioca predstavke proistekla iz tog sporazuma potpala su pod dvadesetogodišnje zastarevanje predviđeno Građanskim zakonikom (članovi 247 i 249).

46. Sud takođe primećuje da su odnosni domaći sudovi primenili član 3 zakonskog dekreta br. 1195/1942, na osnovu kojeg novčani depoziti sa pripadajućim kamatama iz banaka u konačnom dolaze u posed države kada ih vlasnik računa nije potraživao ili kada tokom dvadesetogodišnjeg perioda nije bilo nikakvih promena na računu. Apelacioni sud je pored toga presudio da nije bilo prekida roka zastarevanja – s obzirom da upisivanje kamata po računu podnosioca predstavke u bančinu glavnu knjigu ne predstavlja slučaj

prekida (gornji paragraf 9) – kao ni zastoja zastarevanja iz razloga više sile na koju se poziva podnosilac predstavke (gornji paragraf 10).

47. Za Sud, zastarelost prava podnosioca predstavke u pogledu sopstvenog računa predstavlja povredu njegovog prava na imovinu koja ne odgovara ni eksproprijaciji niti regulatornoj meri korišćenja dobara koja se dakle mora preispitati u svetlu prve rečenice prvog stava člana 1 (videti, *mutatis mutandis*, *Optim i Industerre protiv Belgije* (dec.), br. 23819/06, § 35, 11. septembar 2012). Takođe je potrebno utvrditi da li je uspostavljena pravična ravnoteža između zahteva od opšteg interesa za društvo i imperativa povezanih sa osnovnim pravima pojedinca.

48. Sud ne sumnja da zastarevanje uvedeno članovima 247 i 249 Građanskog zakonika i članom 3 zakonskog dekreta br. 1195/1942 teži legitimnom cilju. Kao što je istakao Apelacioni sud u svojoj presudi od 6. aprila 2006, dvadesetogodišnje zastarevanje ugovora o nepravom depozitu opravdava se ciljem od javnog značaja : likvidiranjem, u interesu zajednice, pravnih odnosa stvorenih u toliko dalekoj prošlosti da je njihovo postojanje postalo neizvesno.

49. Iz ugla, između ostalog, svoje prakse u oblasti zastarevanja (gornji paragraf 43), Sud smatra da je gorepomenuti grčki sistem zastarevanja razuman : dvadesetogodišnji rok je dovoljno dugačak, a zainteresovanim licima nije ni teško ni nemoguće da prekinu zastarevanje.

50. Izričući presudu u predmetu podnosioca predstavke, grčki sudovi sledili su i primenili relevantno važeće zakonodavstvo i sudsku praksu : s jedne strane, član 3 zakonskog dekreta, koji predviđa da se zastarevanje prava vlasnika računa prekida samo kada vlasnik potražuje svoj depozit ili obavlja neku transakciju na svom računu, s druge strane, član 260 Građanskog zakonika, koji predviđa prekid roka zastarevanja kada obveznik, u ovom slučaju banka, prizna odnosno pravo. U tom smislu Kasacioni sud je presudio da takvo priznanje mora da bude poslato i dostavljeno poveriocu, i da prosto zavođenje dugovanja u bančinu glavnu knjigu ne predstavlja priznanje prava u smislu člana 260 te s' toga ne može prekinuti zastarevanje (gornji paragrafi 18 i 21).

51. Međutim, Sud smatra da ovako radikalna mera kao što je zastarevanje potraživanja po bankovnom računu na osnovu toga što nije bilo nikakvih promena na tom računu tokom određenog perioda, upareno sa sudskom praksom prema kojoj upis kamata ne predstavlja promenu na računu, jeste takve prirode da stavlja vlasnike računa, naročito kada se radi o običnim pojedincima koji nisu detaljnije upoznati sa građanskim ili bankarskim pravom, u nepovoljnu situaciju u odnosu na banku pa čak i na državu u slučaju primene člana 3 zakonskog dekreta.

52. Sud primećuje da, prema odredbama člana 830 Građanskog zakonika, ako neka osoba koja deponuje određenu sumu novca u banku prenese na nju pravo da je koristi, banka mora da je čuva i, ako je koristi za svoj račun, mora deponentu vratiti ekvivalentnu sumu po isteku sporazuma.

Vlasnik računa može razumno očekivati da taj njegov depozit pri banci bude bezbedan, naročito kada primeti da mu se kamata upisuje na račun. Legitimno je da računa na to da će biti upozoren na bilo kakvu situaciju koja dovodi u opasnost sporazum koji je sklopio sa bankom i njegove finansijske interese kako bi unapred mogao preduzeti potrebne korake da se usaglasi sa zakonom i zaštiti svoje pravo na imovinu. Takav odnos poverenja svojstven je bankarskim transakcijama i pravu koje se na njih primenjuje.

53. Sud između ostalog podseća da je načelo pravne sigurnosti implicitno u sveukupnim članovima Konvencije i da predstavlja jedan od suštinskih činilaca pravne države (*Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, [GC], br. 13279/05, § 56, 20. oktobar 2011). Međutim, po mišljenju Suda, država ima pozitivnu obavezu zaštite građanstva i predviđanja obaveze za banke, uzimajući u obzir neugodne posledice koje zastarevanje može imati, da informiše vlasnike neaktivnih računa o bliskoj zastarelosti i da im na taj način pruži mogućnost da prekinu zastarevanje tako što bi na primer izvršili neku bankarsku transakciju. Nezahtevanje bilo kakvog informisanja tog tipa dovodi do opasnosti od povrede pravične ravnoteže između zahteva koje nalaže opšti interes zajednice i imperativa zaštite osnovnih prava pojedinca.

54. Uskraćen za takvu informaciju, po mišljenju Suda, podnosilac predstavke je doveden u situaciju da mora da podnese preterani i nesrazmerni teret koji se ne može opravdati ni potrebom da se likvidiraju pravni odnosi čije postojanje je navodno neizvesno – prema tvrdnji u konkretnom slučaju Apelacionog suda – ni dobrim funkcionisanjem bankarskog sistema.

55. Iz tih razloga, postoji povreda člana 1 Prvog protokola po osnovu optužbe koji je naveo podnosilac predstavke.

(...)

IV. O PRIMENI ČLANA 41 KONVENCIJE

59. Prema odredbama člana 41 Konvencije,

« Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo delimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci. »

A. Šteta

60. Sin podnosioca predstavke traži najpre naknadu materijalne štete koju je pretrpeo njegov otac. U tom smislu se poziva na očev zahtev upućen Sudu, u kojem traži povraćaj sume od 660 000 drahmi koju je deponovao u banku, sa pripadajućim kamatama, a koju je naveo u svojoj tužbi od 3. juna 2003. podnetoj Prvostepenom sudu u Atini, tj. 30 550,74 EUR. Za nematerijalnu štetu traži sumu od 100 000 EUR.

61. Što se tiče materijalne štete, Vlada tvrdi da sin podnosioca predstavke nije podneo specifičan zahtev, izražen u valuti optužene države i pravovremen, kako to nalaže član 60 § 2 Poslovnika Suda. On se samo poziva na formular zahteva, koji ne sadrži jasan zahtev i koji se i sam poziva na tužbu podnosioca predstavke pred Prvostepenim sudom u Atini. Što se tiče nematerijalne štete, Vlada smatra ne samo da je tražena suma neosnovana i preterana, već i da sin podnosioca predstavke ne može pretendovati na naknadu štete po tom osnovu jer je lice pogođeno spornom merom bilo podnosilac predstavke lično, a ni u kom slučaju njegovi naslednici.

62. Sud smatra da sin podnosioca predstavke nije propustio da na adekvatan način iznese svoje zahteve na ime materijalne štete. On zapravo traži sumu koju je i sam podnosilac predstavke tražio u svojoj tužbi od 3. juna 2003. pred Prvostepenim sudom u Atini, a koja je u toj tužbi jasno izražena u evrima, tj. 30 550,74 EUR.

63. Sud, s jedne strane, podseća da je zaključio da je u ovom slučaju postojalo kršenje prve rečenice prvog stava člana 1 Prvog protokola, i, s druge strane, smatra da on ne može spekulirati o sumi koju bi grčki sudovi odobrili podnosiocu predstavke da je on dobio spor. Sud ipak smatra da je potrebno sinu podnosioca predstavke isplatiti sumu od 15 000 EUR, kao jedinstvenu naknadu za sve pretrpljene štete.

B. Sudski i drugi troškovi

64. Sin podnosioca predstavke takođe traži 5 000 EUR za sudske i ostale troškove ne navodeći da li se ta suma odnosi na troškove nastale zbog suđenja pred domaćim sudovima ili pred Sudom ili na oboje.

65. Vlada ističe da sin podnosioca predstavke nije pružio nikakve dokaze u vezi sa svojim zahtevima.

66. Prema praksi Suda, podnosilac predstavke može ostvariti naknadu sudskih i ostalih troškova samo u meri u kojoj se ustanovi njihovo postojanje, neophodnost i razumna visina. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosilac predstavke nije podneo ni jedan račun kojim bi se pravdali troškovi koje je imao zbog suđenja pred sudovima koji su vodili postupak i pred Sudom. Sud dakle mora odbaciti njegov zahtev na ime sudskih i ostalih troškova.

C. Zatezne kamate

67. Sud smatra da je primereno da zatezna kamata bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uvećanoj za tri procentna poena.

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

(...)

2. *Izriče* da je došlo do povrede člana 1 Prvog protokola ;

3. *Izriče*

a) da će tužena država morati, u roku od tri meseca računajući od datuma s kojim će ova presuda postati pravosnažna u skladu sa članom 44 § 2 Konvencije, da isplati sinu podnosioca predstavke sumu od 15 000 EUR (petnaest hiljada evra) kao jedinstvenu naknadu za sve pretrpljene štete, plus svaki iznos koji može biti dugovan na ime poreza na te iznose;

b) da će od isteka tog roka do isplate, ti iznosi morati da budu uvećani prostom kamatom po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke koja se primenjuje u predmetnom periodu, uvećanoj za tri procentna poena;

4. *Odbija* preostali deo zahteva podnosioca predstavke za pravično zadovoljenje.

Sačinjeno na francuskom jeziku, a potom otpravljeno u pismenom obliku 29. januara 2013, u skladu sa pravilom 77 §§ 2 i 3 Poslovnika Suda.

Andre Vampak
Pomoćnik sekretara odeljenja

Izabel Bero-Lefevr
Predsednica

© **Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2013.**

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je nastao uz podršku Fiducijarnog fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Tekst prevoda ne obavezuje Sud, niti Sud snosi bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Prevod može biti preuzet iz baze podataka predmeta Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz kakve druge baze podataka sa kojom je Sud podelio ovaj prevod. Tekst može biti preštampan u nekomercijalne svrhe pod uslovom da se tačno naznači puni naziv predmeta, uz gore navedeno obaveštenje o autorskom pravu i uz pozivanje na Fiducijarni fond za ljudska prava Saveta Evrope. Ako nameravate da bilo koji deo ovog prevoda iskoristite u komercijalne svrhe, molimo vas da se prethodno obratite na adresu publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.**

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.